

Posudek vedoucího práce

Mgr. Irena Boušová: *Krameriovy noviny v letech 1790-1793 a jejich role při utváření české národní identity.*

Mgr. Martin Švantner

Práce Ireny Boušové je příspěvkem do archívu archeologie českých médií, jmenovitě se autorka zaměřila na analýzu Krameriových novin na konci 18. století. K analýze role novin při utváření některých „částí“ české identity přistupuje z perspektivy zlomu mezi tím co nazýváme modernitou a pozdně moderní, nebo postmoderní dobou. Metoda analýzy je v podstatě eklektická, autorka přechyluje zejména mezi „standardními“ popisnými a „dějinně-návaznými“ historiografickými technikami k prvkům diskursivní analýzy až k analýze komunikační sítě (na noviny je nahlíženo jako na součást širší diskursivní sítě: autorka se zejména v druhé části práce věnuje otázce vzniku a formování čtenářské komunity novin). Je třeba dodat, že šíře teoretického záběru není ke škodě práce, naopak – diplomandka v textu udržuje jasnou a přehlednou stavbu, argumentační linii a teoretické otázky jsou (až na pár diskutabilních míst) jasně aplikovány. Právě spojení teoretických východisek s přehlednou aplikací na zvolenou problematiku považuji za velký plus práce, stejně jako důkladné a funkční zpracování pramenů. Jisté pochybnosti však může u čtenáře vyvolat autorčino někdy velmi volné zacházení s pojednávanými teoretickými koncepty. Např. na str. 15 se setkáme s poměrně vágním vymezením postmoderny položené na nepřiliš erudované literatuře (Thompson), na druhé straně je třeba dodat, že takto uvedené vymezení je z hlediska celku textu funkční. Autorka se sice snaží Thompsonovo pojetí dále rozvést, nečiní tak ale příliš šťastně. Velmi zjednodušující podání tématu nalezneme v kapitole 1.1 Postmoderna ve jménu ztráty všech jistot na str. 16-17, kde jsou takřka pod jednu hlavičku zahrnuti autoři se značně odlišnými východisky (Lyotard, Levi-Strauss, Deleuze a Guattari). Do očí je toto zjednodušení bijící u autorů G. Deleuze a F. Guattariho, kteří výslovně varují před tím, aby čtenář *Tisíce plošin* konstruoval nějaké „všekritické rizomatické myšlení“, jak činí autorka, neboť to se stává v důsledku tím nejpevnějším a nejkošatějším stromem.

Závěrem bych měl několik spíše formálních výhrad. Za nedostatek spíše kosmetického rázu, považuji nepřeložené citáty z angličtiny a němčiny: str. 7, 20, 22, 23 ad., k uvážení je také zda by k větší přehlednosti neprospělo vysvětlit čtenáři některé české archaismy; na str. 20: s *cik-cak*

vývojovou myšlenku nalezneme dávno před P. Burkerm (*A Social History of the Media: From Gutenberg to the Internet*) např. právě u G. Deleuze; str. 39: poněkud zkreslující výklad R. Chartiera (srov. Foucaultovo a Chartierovo pojetí výpovědi); poněkud nevyužitá se mi zdá na str. 53 Foucaultova práce (téma trestu a změny panovnické a moderní moci), od které se autorka takřka po popsání základních tezí odklání, pokud by se v budoucnu tématem zabývala, doporučuji tuto linii práce prohloubit (např. o otázky tzv. pastýřské moci).

Přes uvedené výhrady považuji práci za velice zdařilou a navrhuji hodnocení mezi výborně a velmi dobře podle průběhu obhajoby.

19. 9. 2013, Plzeň.

Martin Švantner

i, používané historiky dějin mentalit, tuto okolnost zcela opomněly. Jak se brzy ukázalo, posedlost čísly vedla k tomu, že se úroveň gramotnosti určovala podle velikosti knihovny. J

Práce končí konstatování, že Krameriovy noviny svým obsahem a formou utvářely širší čtenářskou komunitu, jež mezi sebou udržovala určité sociální vazby a sdílela tak určitou formu veřejného prostoru. Nicméně analýza témat a techniky zpracování dat odhalila hranice této komunity. Tu nelze chápat v Habermasově pojetí svobodné kritické veřejnosti, ale jako výsledek působení různých mocenských sil.

Základním metodologickým přístupem práce je

přístup, kterým rozumí jako zlomovému médiu mezi tzv. moderní a postmoderní dobou.